

॥ ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ यः स्वातंत्र्यसुधानिधानकलशः साहित्य
 रत्नालयः सानंदस्फुरगद्यपद्यखनाग्रागल्भ्यशब्दोदयः ॥ यद्वाच्यमृतप
 क. क. टी. रत्नसूचकः संहृदयशब्दोदयस्तस्मै यं कविकर्षणीकरवनाकंठे प्रतिष्ठाप्यतां
 ॥ ॥ यत्नादिमांकवगताविधायकसोपदेशाद्विदितोपदेशः ॥ अज्ञातश्च
 हार्थविनिश्चयोपि श्लोकं करोत्येव सभासुशीघ्रम् ॥ ॥ आदौ तावदनुष्टुप्
 साचंद्रवर्त्मनमारभ्यते । तत्रादौ प्रथमपादेष्वंवाहरनामानि । कर्पूरपूर । हिरी
 रपिंड । रजनीकर । शंबुककंठ । गंगाप्रवाह । मृणालनाल । शंखसंवय । मल्लि
 कावय । कैरवव्रीत । चंदनराव । नीहारहार । कैलाशकाश । मुधासंवय । म
 ल्लिकापुष्प । केतकीपत्र । प्रालेयजाल । वयोपलौघ । कुंदसंदोह । स्फटिको
 पल । शालितंडुल । केतकीगर्भ । कदलीसार । मृणालसूत्र । शरदंभोद । न

ASHA ARCHIVES

1.769

तिष्ठति ॥ पुनः पंचाक्षराणि ॥ नरसिंहोयं । मंजुघोषोयं । वासुदेवोयं ।
 ॥ चतुर्थपादेऽक्षराणि ॥ विष्णुना । विष्ण्वातः । प्रश्रुतः । प्रसिद्धः । की
 र्तिनः ॥ पुनः पंचाक्षराणि ॥ पृथिवीतले । भुवनोदरे । सर्वदाहितौ ।
 भूतले सदा । सुतरां भुवि । इत्यादियोज्यं ॥ ॥ अथ रुक्मवर्त्मनः ॥ प्रथम
 पादेष्वंवाक्षराणि ॥ यमुनातीर । कालिंदीजल । नीरनारद । नवजीमू
 त । समी संवय । कामिनीकेश । भ्रमसत्त्वैणि । निर्वाणालात । पनसंदो
 हः । अतसीपुष्प । श्यामांगीगात्र । कोकिलश्रीणि ॥ पुनः नीकाशादिसं
 वंधः ॥ ॥ अथातो हितवर्णनं ॥ प्रथमपादेष्वंवाक्षराणि ॥ वंधूकपु
 ष्प । रक्तचंदन । किंशुकोक्ता । जपाकुसुम । मंजिष्टराग । गेरिकइव ।

क. क. टी.
३

प्रवालजाल। दाडिमबीज। तनकावन। पुननीकाशादिपदेर्वोजन॥ ॥
अथवीतवर्णनं॥ प्रथमपादेपंचराणि॥ सुवर्णयष्टि। वारुचंपका। मं
ज्जकावन। कुष्मांडपुष्प। काप्यसिपुष्प। हरिद्राडव। हेमपंकज। कनक
इव। गौरांगीगात्रं। शणप्रसूनं। विद्युत्संख्य। कनकांभोज। पुनगीका
शादियोज्यम्॥ ॥ अथदेवद्विजगुरुवर्णनम्॥ प्रथमपादेवतुरहराणि
॥ वासुदेव। महादेव। देवराज॥ पुनश्चतुरहराणि॥ महाकीर्तिः। महाबु
द्धिः। विशुद्धात्मा। कृपायुक्तः। जगत्प्रेक्षः। विभान्येयः। कृतीनृनं। महाप्र
ज्ञः। प्रसन्नात्मा॥ द्वितीयपादेऽम्हराणि॥ कृपया। धर्मेण। मुखेन। वि
षया। वपुषा। वेषेण। कलयो॥ पुनःपंचराणि॥ समलंकृतः। सुम
गीकृतः। परिरक्षितः। गुरुपंडितः। नंदिनमदा॥ द्वितीयपादेऽम्हराणि

३

विशेकर

विद्युवग्दी ७ सेवसंरि द

णि॥ आनंद। भुवनं। सुहृत्तं। सुनीति। सुमनाः॥ पुनःपंचराणि॥ प्रधि
नंयस्य। श्रुतोयस्य। कल्पितयस्य॥ चतुर्थपादेऽम्हराणि॥ कीर्त्यते। दी
प्यते॥ पुनःपंचराणि॥ ननुनिश्चितं। खलुसर्वदा। समनतरम्। पृथि
वीनलेः। जगतीतलेः। विश्वंमरुते। क्षणमात्रतः। दृष्टिमात्रतः। दर्शना
दिह। पुनर्भक्ष्यते॥ प्रथमपादेवतुरहराणि॥ वासुदेवं। वागीश्वरं॥ पु
नश्चतुरहराणि। सदावंदे। सदानोमि। विरनोमि। नमस्यामि। भृशंनो
मि॥ द्वितीयपादेऽम्हराणि॥ कृपया। दयया। मेघया॥ पुनःपंचराणि
॥ परिराजितं। योतिताक्षमि॥ तृतीयपादेऽम्हराणि॥ प्रसादः। संतोषः। सु
रभिः। सुज्ञातः। सुकृतः। सुपदः॥ पुनःपंचराणि॥ दीयतेयेन। नीयते

* प्राप्यते येन। शोभ्यते ननं। विद्यते यस्मात्। १

व. क. टी.
५

येन। जन्यते येन॥ चतुर्थपादेऽम्हराणि॥ निश्चितः। सुतरां। नितरां। पुनः
पंचाक्षराणि॥ भयनाशनम्। दुरितायहम्। पुनर्भक्ष्यते। प्रथमपादेऽम्ह
राणि॥ श्रीगुरुं। ब्राह्मणं। पुनः पंचाक्षराणि॥ तंसदा वंदे। तं नमस्करोमि।
तं नमस्यामि॥ द्वितीयपादेऽम्हराणि॥ वसुधा। जगता। सुजनै। पुनः पं
चाक्षराणि। स्रज्यविग्रहः। ख्यातविक्रमः। राजितछविः॥ तृतीयपादेऽम्हराणि
॥ कलुषं। कलमघं। दुरितं। तिमिरं॥ पुनः पंचाक्षराणि। रंदितायेन। हिंसितायेन।
त्राशितायेन। पादितयेन। क्षेपितयेन॥ चतुर्थपादेऽम्हराणि। नीरजेन। वा
रियेन। इन्द्रनीलः। इन्दीवरः॥ पुनश्चतुरक्षराणि॥ समंभ्रमं। प्रतिभ्रमं। सु
निश्चितं। पुनर्भक्ष्यते। प्रथमपादेऽम्हराणि। प्रीतिमान्। प्रेतवान्। अहिंसः।

मोदयः। सुनः पंचाक्षराणि॥ सर्वसत्त्वेषु। सर्वलोकैषु। मित्रवर्गेषु॥ द्विती
यपादेऽम्हराणि। पुण्यकर्मणि। धर्महेतुषु। देवपूजादिः। गुरुगौरवः। स
र्वलोकहितं॥ पुनस्त्र्यक्षराणि॥ तत्परः। निश्चितः। लालसः। लंपटः॥ तृतीयपा
देऽम्हराणि। रूपवानपि। तेजस्वानपि। बलवानपि। बुद्धिमानपि। पुन
स्त्र्यक्षराणि। निर्लमः। निष्कर्मः। नप्राप्ताः। सखेहः। सप्रेमः॥ चतुर्थपादेऽम्ह
रक्षराणि। सौख्ययुक्तः। शौर्यख्यातः। वीरश्रेष्ठः। गुणारणः। नमोज्योतिः।
महाप्राज्ञः॥ पुनश्चतुरक्षराणि॥ महामतिः। त्रैगुणकरः। पुनर्भक्ष्यते।
॥ प्रथमपादेऽम्हराणि॥ हिताहितः। युक्तायुक्तः। गुणागुणः। कार्याका
र्यः। देयादेयः। ह्यम्हयः॥ पुनस्त्र्यक्षराणि। विवेकः। विशेषः। निशेषः।

क. क. टी.
५

विभाव। पुनरेकाकरं। इति। द्वितीयपादेचतुरक्षराणि। मुनिराजि। गुणि
धाम। पतिराज। द्विजप्रियः। मित्रगोत्रः। पुनश्चतुरक्षराणि। कृतादरः। कृ
तप्रियः। कृताश्रयः। प्रियंवदः। गुणप्रियः। कृतस्थितिः॥ तृतीयपादेचतुरक्ष
राणि॥ तेजस्वी। प्रतापी। दयालुः॥ पुनः पंचाक्षराणि॥ सोमदेवोयं। नद्रका
लोयं। देवदत्तोयं॥ चतुर्थपादेचतुरक्षराणि। सर्वदा। सुतरं। सततं। पुनः पंचा
क्षराणि। परिराजते। परिशोभते। विसराजते। राजतेहितो। परिदृश्यते। पु
नर्भण्यते। प्रथमपादेचतुरक्षराणि॥ नीलुनारद। नवजीमूत। अतसिपुष्प।
चन्द्रलोकन। पुननीकाशादिपदैर्योजना॥ द्वितीयेक्षराणि॥ लोवनान्प्रेक्ष
णा॥ पुनः पंचाक्षराणि॥ शशाभृन्मुखी। मधुराधरा॥ तृतीयपादेचतुरक्षराणि॥
व्रजंति। तिष्ठंती। शयाना। आसीना॥ पुनः पंचाक्षराणि। शुभगागार। नवना

५

रीयं। सुंदरीवाला॥ पुनर्द्व्यक्षराणि॥ चेतः। स्वतः। मनः। कितं॥ पुनश्चतुरक्ष
राणि॥ उद्धरते। मोदते। स्वीकुरुते॥ पुनर्द्व्यक्षराणि। मम। नृणां। तवा। वला
त्। इत्यादयोऽयं। पुनर्भण्यते। प्रथमपादेचतुरक्षराणि। महोदयः। विशु
द्धात्मा। समप्रज्ञः। समज्ञानः। समालोकः। सरिन्नाथः। महामोदः। नदीना
थः। पारावारः। पयस्तोमः। यशव्रतः। पयोभारः। जलनालः॥ द्वितीयपादे
श्लाघनीयः। तुलनीयः। रमणीयः। दर्शनीयः। महनीयः॥ पुनः परिस्थि
तः। परिक्रामः। पराक्रमः। गुणोत्कर्षः॥ तृतीयपादे। सर्वलेशः। सर्वदो
षः॥ पुनः। विनिर्मुनीश्वरः। शिवायति। महेश्वरः। जनार्दनः। दिवाकरः
॥॥ इत्यनुवृत्तं॥॥ अधुना इन्द्रवज्रा ब्रह्मसाभण्यते॥ तत्रादौ प्रथ

क. क. टी.
६

थमपादे। छन्दहरनामानि॥ दान। त्याग। पुण्य। धर्म। शौर्ष्य। शील। पु
नः। प्रसिद्धः। प्रयुक्तः। प्रनीलः। प्रगीतः। प्रशस्तः। पुनः छन्दहरनामानि॥
महनीयधामा। कमनीयमूर्तिः। जगतीसुपूज्यः। त्वरतांदयालुः। कृपया
निगूहः। दययाईवित्तः। भुवनेकसिंधुः। करुणाप्रदानः॥ द्वितीयपादेपं
चाक्षराणि। विद्याविशेषैः। यशोनुकूलैः। कीर्त्यासदृश्यः। पुनः। गुणवा
नधि श्रीः। इत्यादि॥ तृतीयपादेपंचाक्षराणि॥ युक्तः सदाशैः। कृपाप्रतीतिः
॥ पुनः छन्दहराणि॥ अधिगौरकांतिः। प्राशिकांतकांतिः। विनयादि सिंधुः
। नरतुल्यरूपः। मदनंगयष्टिः। चतुर्थपादेऽष्टाक्षराणि॥ जीवाद्भवान्नी
तिकरः। जीमादिबुद्धेप्रकरः। सुशोभसेत्वंसुजनः। धीरोभवान्ज्ञानवती
कृपोदकंकांतिमतां। भूयःप्रभुत्वंजगतां॥ पुनः छन्दहराणि॥ विशुद्धः।

महात्मा। महाधीः। पुनर्भूतपते। प्रथमपादेऽष्टाक्षराणि॥ सदैव। विभा
ति। प्रभावः। विरामः। पुनर्छन्दहराणि। दानी। यानी। विद्वान्॥ पुनः छ
न्दहराणि। परिराजमानः। परिभूषितोयः। सुकृताजनानां। गुणिनांग
रीयान्। व्रतिनां महात्मा॥ द्वितीयपादेपंचमाक्षराणि॥ धर्मप्रभावेः। की
र्त्याविशुद्धैः। शुद्धोपशोभिः। तुल्यांगनाभिः। पुनः छन्दहराणि॥ सवि
रंसवेतः। महतामहीयान्॥ तृतीयपादेऽष्टाक्षराणि। विनाशितंयेन।
विपाटितंयेन। विष्णुडितंयेन। पुरोहितंयेन॥ पुनः पंचाक्षराणि॥
समस्तदेतः। सदास्विक्रं। करोतुशौर्ष्यं। चतुर्थपादेपंचाक्षराणि
॥ नीलारविंदैः। पयोधराद्यैः। मेघप्रतापैः। पुनः छन्दहराणि॥ सदृ

क.क.टी.

शः। प्रशस्तः। सदेव। सुतरां। समानः॥ पुनः षड्हराणि। प्रतितुल्य
मूर्तिः। समदीप्तियुक्तः। इत्यादियोज्यं। पुनर्भरणते॥ तत्र प्रथम
पादे सप्तहराणि॥ प्रकुल्लनीलोत्पलः। - - - दितेन्द्रीवरः। पुनः पंचा
हराणि। लोललोचनः। अंबुजेक्षणः। पुनर्द्वितीयपादे षड्हराणि।
विधुप्रतिदि। वितंद्वंशभ। शशिप्रतीकाशः॥ पुनः षड्हराणि।
मुखांबुजद्युतिः। शुभास्पंकजः। विलोललोचनः॥ तृतीयपादे सप्त
हराणि। शिरीषपुष्पप्रभः। मृणालनालोपमः। शिरीषमालास
म। पुनः पंचाहराणि। देहमाद्वि। कोमलच्छवि। बाहुवल्लरी। व
र्यपादे चतुरहराणि॥ जनात्मनो। मनोन्तराण। पुनश्चतुरहराणि। मो

दयते। मोहयते। रंजयते॥ पुनश्चतुरहराणि॥ नितंविनी। कला
वती। विलासिनी॥ पुनस्तेनैव वृत्तेन। संजातपप्रच्छद। विकाशप
मोत्तम। पुनः पंचाहराणि। लोललोचने। वारुलोचन। मंजुलोचन।
द्वितीयपादे षड्हराणि। निशाकरस्पृष्टि। शरीरुहकाय॥ पुनः ष
ड्हराणि। परिस्फुरन्मुख। लसन्मुखच्छवि॥ तृतीयपादे सप्तमाह
राणि। समुद्यतेन्द्रद्युत। करीन्द्रस्तोपम। पुनः पंचाहराणि। शोभि
रोलनः। वीर्यवद्भुजः। बाहुदुस्सहः। पुनश्चतुर्थपादे चतुरहराणि। ज
यत्पसौ। विराजते। पुनश्चतुरहराणि। कीर्तितरः। सर्वगुणैः। पुनश्च
तुरहराणि॥ अलंकृतः। अलंकृत। अनुद्धत। इत्यादियोज्यं॥ ॥ अथ

क.क.टी.

नाहुतविलंबितमाह॥ तत्रप्रथमपादेनवाहुराणि॥ विकचकैरवसंचयः।
विशदशारदवारिदः। सितसरोजवनप्रभः। पुनस्त्रहुराणि॥ सादरं। सन्नि
भं। दीप्तिमन्॥ द्वितीयपादेऽष्टहुराणि॥ चरति। लसति। किरति। सरति।
मिलति। जपति॥ पुनर्यस्यकस्येत्पादिपठित्वा॥ पुनर्द्वहुराणि। यशः। वि
भाः॥ पुनःपंचाहुराणि। भुवनत्रये। पृथिवीतले। भुवनोदरे। तृतीयपादेस
ष्टहुराणि। सकतवत्सलता। निरिवतशिल्पिकला॥ पुनःपंचाहुराणि॥
मिलनहमः। गुणमंदिरं। चतुर्थपादेचतुर्हुराणि॥ पतिरसौ। हित्तिपतिः। हि
मसविः॥ पुनरष्टहुराणि। सपुरःपरिदृश्यते। ससदाभुविराजते। इत्यादयो
ज्य॥ ॥ इदानीं विसंततिलकया किं विवर्णते॥ तत्रप्रथमपादेऽष्टहुराणि॥

सिंधोः परस्यपरितः। गीतप्रमोदरसिकः। शोभासमुद्रसुभगः। विद्वज्जनेः
परिवृतः। सर्वांगसुंदरवपुः। पुनःषडहुराणि। जगदेकपूज्यः। गुणराशिदे
षः। कमनीयमूर्तिः। द्वितीयपादेऽष्टहुराणि। वेदांतशास्त्रनिरतः। विद्या
विनोदरसिकः। पुनःषडहुराणि। जगतीतलेऽस्मिन्। जगतोविधाना। परि
तृप्तकर्ता। भुवनेनिकाशः। तृतीयपादेऽष्टहुराणि। मातृयजालसरसाः। नी
हारहारसदृशाः। रश्मिविंदुनिवहैः। शीतांशुदीधितिगुणैः। वषेयिलोचनि
वहैः। काशप्रकाशविशदैः। पुनःषडहुराणि। खलुकीर्तिसंधैः। सततंयशो
भिः। चतुर्थपादेऽष्टहुराणि। आनंदपूरुषहृदयतहत्वाधकारनिचयः। पुनः
षडहुराणि। प्रतिभातिवन्दः। भुवनेविभातिः। परिराजतेयं। प्रतिभातिना

का. का. टी.
८

मा. इत्यादियोऽप्याः पुनरनेनैव वृत्तेन कृष्णवर्णनिः ॥ नीलोऽसमूहविभवैः पुनः
सदृशो विभाति। प्रतिभाति तुल्यः। समतामुपैति। सदृशत्वमेति ॥ पुनः रक्तव
र्त्तनम् ॥ बंधुकपुष्पनिकरैः। दासूहलोवनवयैः। संध्याप्रकाशविशोदः। ला
हारसैरभिनेवैः। मांजिष्टरागपटलैः ॥ पुनः सदृशादिसंबंधः ॥ पुनरनेनैव वृत्ते
न पानवर्त्तनम् ॥ वामीकरस्फुररुचाः। जांबूनदस्य महसा। विद्युत्प्रभाभिर
भितः। उद्गासुरर्ककीरणैः। उद्गासुवंपकवयैः ॥ पुनः सदृशादिवंधः ॥ पुनरने
नैव वृत्तेन भक्ष्यते। प्रथमपादे षडक्षराणि। संसारसागरः। दुःखैकवारिधिः।
पुनः षडक्षराणि। समुत्तरणेषु। विलंघनकर्म। सुखस्थितियोग्य। निवर्त्तन
धर्मः ॥ पुनर्द्व्यक्षराणि। दहः। रूप्यः। योग्यः। द्वितीयपादे दशाक्षराणि। स

सु४

र्वकर्मसुभगवान्तनु। श्रेयाभिलाषपरिहरितः। लक्ष्म्या विलाससुभगीकृतः
। संपत्तिसंवयवशीकृतः। पुनश्चतुरक्षराणि ॥ कामदेवः। भक्तिमेयः। भक्ति
नम्रः। भक्तिगम्यः। सर्वगात्रः। तृतीयपादे दशाक्षराणि ॥ निःशेषदेवपरिपूर
जितः। देवेन्द्रमौलिपरिशोभितः। देवादिमौलिमभिराजितः। सद्योविकाशकमलो
पमः। पुनश्चतुरक्षराणि। पादपद्मः। पादपीठः। वत्सराजः। पादयुग्मः। चतुर्थपा
दे दशाक्षराणि। भद्रं करोतु भवनामिह। सम्यक् करोतु कुशलं तव। श्रेयोऽवलोक
यतु संप्रतिः। भद्रं ददातु नितरां त्वयि। दूरीकरोतु दूरितं तव। पापक्षयं वितनुता
तव। पुनश्चतुरक्षराणि। वासुदेवः। पद्मनाभः। रामदेवः। नीलकंठः। वंद्यमौलिः।
मंजुघोषः। वित्तनाथः। राजराजः। कृष्णदेवः ॥ अधुना मालिनीं वदसा किं
विकथ्यते। तत्र प्रथमपादे षट्क्षराणि। नवसरसि जाले। विकरुमुदस

क. काटी.
१०

संघेः। शराधरकरजातेः॥ नवनलीनवितानैः। विकसितनवपत्रैः। सरसि
जम्बुद्वीपैः। मलयजरसजालैः॥ पुनः सप्तक्षराणि॥ सर्वदा सन्निभोयं। सर्व
दा तुल्यकांतिः। सर्वदेवोपमेयः। तुल्यरूपप्रकाशः। संततं तस्य मूर्तिः। निसरो
द्भासिरूपः। द्वितीयपादेऽष्टक्षराणि। प्रसरति करवालः। स्फुरति किरण
राशिः॥ यस्य तस्येत्यादिपठित्वा॥ पुनः पंचक्षराणि। रम्यप्रकाशः। तृतीय
पादेऽष्टक्षराणि। जनयति रुचिरोद्येः। प्रसरति रतिजालं। रश्मिहितनुज
यन। कामिनीनाथ एकः। भास्करोऽयं पुरस्तात्। वारिवाहो महीयान्। च
तुर्थपादेऽष्टक्षराणि। कृततिमिरनिवासः। दधिरुदयविनोदः। सुभगव
दनरम्यः। वज्रमेलननिवासः। मुनिववनविनोदी॥ पुनः सप्तक्षराणि।
निर्मितोऽयं विधाता। सर्वलोकानुरागी। सज्जनस्योपकारी। वालिनांक

१०

र्मदक्षः। दिव्यमानः पृथिव्यां। माननीयो जगत्पा। इत्यादियोज्यं॥ पुनरने
नेवदत्तेन भाण्यते। प्रथमपादेऽष्टक्षराणि। नवजलधरजातेः। अभिनवघ
ननीलैः। समरगजघटाभिः। कुवलयपद्मजालैः॥ पुनः सन्निभादिसंबंधः॥
पुनरनेनेव। द्वितीयपादेऽष्टक्षराणि। करिकरनहवासाः। रुचिरकनकजा
लैः। शतकुसुमसमूहैः। वज्रतरहरितालेः। पुनः सन्निभादिसंबंधः। चतुर्थ
पादेऽष्टक्षराणि। प्रसरति भुवि नित्यं। सजयति भुवि नित्यं। हरति दुरितराशिं।
धरति भुवनमेव। स्फुरति जयति राशिं। स्फुरति जगति जालैः। पुनः सप्त
क्षराणि। सर्वदा तुल्यकांतिः। चंद्रविंवस्वरूपः। वैरिकांक्षागितांतं। कामिनी
गीतकीर्तिः। भातिलोके सदेवः॥ अथ शिखरिणी छंदसा किं विद्म्यते॥
तत्र प्रथमपादेऽष्टक्षराणि॥ महासीतशायः। कलानामाधारः। कलारिक्ता

क. क. टी.
११

धारः। विशालोऽयं धीमान्। क्षमाशीलोपेतः। महान्तकोदकः। प्रसन्ना
भिप्रायः। पुनः षडक्षराणि। मथितक्र- एणः। मदनविजयी। ततिसमः।
विन्यसहितः। जननसुकृतः। हिमकरमुखः। हरिनिभमहा। पुनः पंचा
क्षराणि। निर्मलयशाः। प्रीतिसहितः। पंकजमुखः। सुंदरमुखः। पंडितम
तिः। यावनवपुः। शक्रसदृशः। द्वितीयपादेषः षडक्षराणि। परार्थे सर्वेषां
स्फुरत्लोकाक्षेपः। रिपूनां तेजस्वी। कृतो मुखमहाधाः। सुधामेधाका
रः। पुनः षडक्षराणि। विगतकलुषः। गलितदूरितः। कृतममदनवधः।
हरिसमरुचिः। जनपदमतः। पुनः पंचाक्षराणि। संकुणारतः। वीरमहि
तः। निर्मलरुचिः। गौरवदनः। तत्त्वनिपुणः। वारुवदनः। तृतीयपादेष
षडक्षराणि। निवासः शूराणां। रिपूणां मिश्रम्यः। प्रशस्यः सर्वेषां। प्र

११

तिप

स्रतिः। पुरापातां। शशीकांतोयं। पुनः षडक्षराणि। द्विजवरनतः। जल
निधिसमः। कमलवदनः। जितयुधमुखः। मुखजितवपुः। पुनः पंचाक्ष
राणि। वीररुचिरः। वीरसुभगः। कोकिलवचः। वारणगतिः। युक्तिसरलः।
दानसहितः। सत्यवचनः। चतुर्थपादेषः षडक्षराणि। कुवेरप्रायोऽयं। प्रसि
द्धिः प्रज्ञाभिः। स्फुरत्कांति वासः। महाशास्त्रज्ञाता। गतोऽपि प्रख्यातः।
सहवाक्योद्देशः। पुनः षडक्षराणि। नरपतिरयं। धनपतिरयं। द्विजकुल
रेषा। प्रकटिजनयः। विन्यसहितः। पुनः पंचाक्षराणि। भातिनियतं। दीव्य
तिदृशा। दुःसहमहा। साधुवसतिः। सज्जनगृहं। सभ्यवरितः। पुनः षडक्ष
राणि। वदन्तेनास्ते। मया मया देवः षडक्षराणि। गुणिग्रामे योग्यः। गतो वि
प्रख्यातः। जगधन्यो धीभिः। जनतुल्याकारः। प्रसिद्धो लोकेऽस्मिन्।

क. क. टी.
१२

महाप्रज्ञा। सदाशीलश्चाध्यः। कलानामाधारः। नृमाशीलोपेतः। पुनः ष
डक्षराणि। स्मरसमवपुः। कमलवदनः। मनसिजनिभः। पुनः पञ्चद्वरा
णि। निर्मलयशः। कीर्तिनिवहाः। विष्कृत्यशः। कीर्तिदयितः। प्रेमनि
लयः। स्नेहभवनं। द्वितीयपादे षडक्षराणि। हतद्वेषीव्रातः। दुधादोषव्या
धः। द्विषकोधवेदी। पतिर्ज्ञानाधीशः। पुनः पञ्चद्वराणि। विगतकलु
षः। दलितदुरितः। मदनविजयी। हतमद्वलः। शतमुखसमः॥ पुनः पञ्च
द्वराणि। पंडितमतिः। तत्त्वनिपुणः। गौरवमतिः। नीतिनिपुणः। कार्यकु
शलः। शुद्धहृदयः॥ तृतीयपादे षडक्षराणि। पूजाविश्वोभक्तः। शिशुकी
डाधीरः। पुनः षडक्षराणि। धनपतिजितः। जनधृतिनिधीः। परंम

१२

तववः। गुरुजनमनः। द्विजकुलरवः। गुणाशुद्धभवनः। चतुर्थपादे पुनः
पवित्रो बोभयात्। जयत्वेनिःशंकः। गुणानामाधारः। विमात्स्प्रि रामो। पु
नरेकादशाक्षराणि। धनपतिपरिस्वर्द्धिविभवः। गुणिजनमुखोद्गासिमहि
मा। गुरुदुरितउन्मूलनकरैः। गुणिगणमतः शक्रविजयी। सकलविजयीया
कनिभः। श्यादियोज्य॥ अथमंदकांतास्पृष्टा किंवित्कल्पते॥ तत्र प्रथमपा
दे वतुरक्षराणि॥ कंतिप्राप्तः। पुण्यप्रज्ञः। पुनश्चतुरक्षराणि। क्लृप्तावारः। शी
लश्चाध्यः। पुनः षडक्षराणि। स्मरसमवपुः। तरपतिनिभः। कमलवदनः। शुभनि
जगृहः। हीरसंकाशकीर्तिः। कीर्तिमोघांतरीसः। कीर्तिकामेककामी। वेश्म
निक्रांतकीर्तिः। सर्वपुष्पकराशिः। सज्जनानंदकंदः॥ द्वितीयपादे वतुरक्षरा

कविकपटी.
१३

शि। विश्वप्रेक्षः। मानोन्मानी। वीरोच्छेदी। यज्ञाभ्यासी। चन्द्रज्योत्स्ना। पुनः षड-
क्षराणि। गलितकलुषः। खलितदुरितः। जनितसुकृतः। विनयसहितः। मदन-
विजयी। जिनरतिवपुः। अधिगतयशः। पुनः सप्ताक्षराणि। सस्मितः पंडितानो।
धीमतां सुष्ठुधीरः। चारुवारिचंद्रः। नीतिशास्त्रैकवेत्ता। सर्वशास्त्रार्थवेदी। तृतीय-
पादेवतुरक्षराणि। सम्पन्नः। धर्मसारः। पुण्यप्राप्यः। पुण्येधन्यः। सौख्यवारः। ल-
क्ष्मीपुत्रः। पुनः षडक्षराणि। वक्रगतिमतिः। भुवनविदिवः। क्षपितकलुषः। कृतज्ञ-
नसुरवः। प्रकृतिमुभगः। स्थिरजनमनः। पुनः सप्ताक्षराणि। सर्वदाम्भर्यभूकः। स-
र्वतोभूतभूति। चारुलक्ष्मप्रतिष्ठः। सुप्रभावा नुभावः। युक्तमेधारसज्ञाः। शुद्धधैर्य-
कसिंधुः। सुष्ठुलक्ष्मप्रतिष्ठः। चतुर्थपादेवतुरक्षराणि। दीर्घजीयात्। चारुभूया-
त्। सौख्यश्रये। कीर्त्याप्राप्तः। जितारातिः। वंधुप्रेमा। सद्भिः पूज्यः। पुनः षडक्षरा-

१३

णि। धनपतिसमः। दशरथसमः। हिमगिरिनिभः। बलिरिषुसमः। गुणिज-
ननिधिः। पुनः सप्ताक्षराणि। देववद्राभिधेयः। विष्णुवागीश्वरश्रीः। वासुदेव-
स्वरूपः। देवगोविंदवद्रः। बालको वासुदेवः। इत्यादियोज्यं। पुनरनेनैव किंचिद्भ-
रयते। प्रथमपादेवतुरक्षराणि। धर्माचारः। यथाचारः। पुण्याचारः। कुलाचारः।
तस्याशरः। चंद्रप्रख्यः। दिव्याकारः। देवप्रख्यः। पुनः षडक्षराणि। पशुपतिसमः।
गुणागणमतिः। वक्रगणमनः। हरहरनिभः। निहतदुरितः। सुक्लृप्तमनः। कम-
लवदनः। निपुनतरधीः। सुविमलमनः। नलिननयनः। पुनः सप्ताक्षराणि। द्वितीय-
पादेवतुरक्षराणि। सर्वदासेवनीयः। निर्जितारातिवक्रः। निर्जिताशेषवादी। पंडि-
तोयमहोयान्। वंदिभिः स्तूयमानः। धीमतामग्रगण्यः। द्वितीयपादेवतुरक्षराणि।
रि। रघातः। कृत्या। तत्कृपापेः। मुक्तिस्थानं। विश्वसंभः। प्रीत्यायुक्तः। साधुभ्या-

कविक-टी-
१४

ध्वः। उद्यतेजः। पुनः षडक्षराणि॥ विनयसहितः। गुणिगणरतः। समरकु
शलः। बहुतकलुषः। हरितदुरितः। पञ्चजप्युतः। पुनः सप्तक्षराणि॥ चारुवा
मीकरश्रीः। चंद्रकर्षरकीर्तिः। सुद्धकीर्तिप्रभावः। काव्यजातो विधिशः। कामिनी
चित्तहारी। कामिनीनाथकल्पः। देवदेवावतारः। धर्मविद्याविभुद्धः॥ तृतीयपादेव
तुरक्षराणि॥ राज्ञा स्वामी। श्रेयवंशः। सखाभोयः। कालाक्तः। शूरगोष्ठः। विद्यास
भ्यः। प्रज्ञावासः। सत्याचारः॥ पुनः षडक्षराणि॥ शशिसममुखः। विधिसममहः।
सुकृतसहितः। सुभगवदनः। जिनजिखरः। जणकतवपुः। हरिहरमहान्। सकलगु
णवान्। सुकृतनिलयः॥ पुनः सप्तक्षराणि॥ कार्यशीलो विशायाः। सर्वविद्यावि
रामः। पंचवा सोपमेयः। व्यक्तकर्षकांतिः। वंपकाकारगौरः। द्विषिणां दुःसहार्थः॥
चतुर्थपादेव तुरक्षराणि॥ विख्यातोयं। लक्ष्मीयुक्तः। मायाहीनः। भास्वान्भास्वः।

१४

ख्यातानां ति। प्रज्ञायुक्तः। पुनः षडक्षराणि॥ विनयसहितः। निपुणतरधा।
मनसिजसमः। शशिभिभरुचिः। भविरवदनः। ललितगमनः। सुकृतसदयः।
सरसिजमुखः। पुनः सप्तक्षराणि॥ राजतेशुद्धसेतुः। प्राप्ते पंडितो येः। शु
द्धवाणी। विनोदः। सर्वदा शुद्धधर्मः। सेव्यमानो महद्भिः। बंधमानाः सुधीभिः।
चंद्रविस्फारलक्ष्मीः। रम्प्राजीवनेत्रः। सर्वरिंभोकोपकारी॥ ॥ इदानीं शा
स्त्रविनीतितत्त्वदसा किं विद्वन्मुने। प्रथमे पादे द्वादशक्षराणि॥ विख्या
तो गुणशालिनां गुणमथो। विद्याभिः परिपंडिता कतिरयं। शास्त्राणामय
नेक एव कुशलः। प्रज्ञानां निजभूमिरेष नियतं। सर्वेषां गुणशालिनां मतिम
हान्॥ पुनः सप्तक्षराणि॥ कर्मप्रधानो न्नतिः। संसिक्तचित्तोजने। द्वितीय

क. क. टी.
१५

पादेद्वादशाक्षराणि । चंद्राकारगुणप्रकाशसुभगः । दुर्वारारिघटावि
घटनपटुः । यः काव्येगदितो महावाविजनैः । लोकानामुपकारकः प्रतिति
नं । पुनः सप्तान्तराणि ॥ प्रज्ञावतामग्रधीः । दानेनकुरोपिमः । स्त्रीप्रेरुणैः
संयुतः । प्राणैरयं सुस्वरः । तृतीयपादेद्वादशाक्षराणि । स्फुर्यात्कुंदसमू
हविर्मलयशाः । कीर्त्तिलिखितसप्तवारिधिपयः । प्रज्ञाभिर्गुरुसन्निभोगु
णवतः । पुनः सप्तान्तराणि । विद्याविनोदी स्वयं । श्रीभिः प्रसन्नो गुणैः । पुण्या
त्मनामग्रधीः । चतुर्थपादेद्वादशाक्षराणि । तर्केदिकं विशुद्धशुद्धविरतः । श्रे
यान्सर्वज्ञनेषु निर्मलमतिः । सत्पानिर्जितशत्रुसारनिवहः । पुनः सप्तान्तरा
णि । वणीश्वरोऽयं नृपः । श्रीभीमसेनो नृपः । जीयादयं भूपतिः । भीमोऽय
मालोक्यतां । विज्ञानपारायणः । विद्वानयं राजते ॥ अतः परं किं विद्वज्

१५

वर्णिनस्त्राधर्याभाषते । तत्रादौ सप्तान्तरनामानि । श्रीमद्राजाधिराजः ।
होणीया लोकमुख्यः । भूपालैः पूजितांध्रिः । पूज्योऽयं ह त्रियारणः । पृथ्वी
नाथेकनाथः । यो भूमिं वक्रवर्ती ॥ पुनः सप्तान्तराणि । हृतरिपुवसुधः । भुज
जितधरणि । करहृतनरपः । क्षितिपतिवशितः । वितरणकुशलः । जितसक
लमहिः ॥ पुनः सप्तान्तराणि क्रियापदानि । राजते । शोभते । द्योतते । दीप्यते । ल
क्षते । दृश्यते । द्योत्यते । इत्यधियोज्यं । पुनश्चतुरक्षराणि ॥ भूमिपृष्ठे । भूमि
भागे । भूतलेऽस्मिन् । पर्वतेऽस्मिन् । भूमिलोके । पुण्यदेशे ॥ द्वितीयपादे पुनः
सप्तान्तरनामानि ॥ विख्यातः कीर्त्तिजालैः । विद्याभिः सुप्रसिद्धः । नेतासो
भूपतीनां । हर्ता यंदुर्जनानां । वोढा विश्वभरायाः । ख्यातः सम्प्रदायैः ॥ पुन
श्चतुर्दशाक्षरनामानि ॥ हरिहरवरणधने सक्तवित्तः । निजगुरुभजने यत्न

श्री १

मङ्गलममकरोतु कालिका श्रीगणेश

श्री

काथी काथी विशेषतः द्विजप्रिय प्रियं वद ॥ दयानु सोमदेवीयं स

श्रीः

सततं राजते क्षितौ ॥ कार्याकाथविशेषादोच्छिषेष्ट

श्रीगणेश

शुभं वो कनोत चराक मले भास

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्री मह्येन प्रेषकस्य सुवीरः सुखावोः सुभते विदुषा

श्री जीवावायसंगत्रकस्य कनो शुभया न्यामसो विदिषान्
श्रीकार्त्तिकामिन एव कृतियो रितेनिकसा दक्षिणतेवरा दर्शनकाक्षयावे

आशा सरस्वति
ASHA ARCHIVES

1769